

Advies serologische antilichaamtests naar COVID-19

19-5-2020 (dit document wordt regelmatig geüpdatet)

Inleiding

Er worden momenteel verschillende serologische tests ('immuniteitstests') aangeboden om te bepalen of iemand COVID-19 heeft doorgemaakt. Het gaat daarbij zowel om tests die in laboratoria worden uitgevoerd (via veneuze bloedafname) als om point-of-care tests (sneltests), waarbij bloed wordt afgenomen met een vingerprik en de uitslag binnen enkele minuten bekend is, zonder dat hiervoor apparatuur nodig is. De uitslag van de point-of-care tests wordt kwalitatief (+/-) op teststrips gepresenteerd. Het doel van deze serologische tests is dus anders dan bij PCR diagnostiek waarbij het gaat om het bevestigen van COVID-19 bij klachten.

Task Force Serologie

Landelijk worden voortdurend verschillende serologische point-of-care tests (IgM/IgG) onderzocht onder coördinatie van artsen-microbioloog en het RIVM. Het OMT heeft de voorlopige conclusie van een eerste, nog relatief kleine, wetenschappelijke evaluatie van deze tests in hoofdlijnen gepresenteerd. De Task Force Serologie onderzocht 16 verschillende tests. Om te voldoen als kansrijk voor gebruik bij individuele patiënten is aangehouden dat IgG en IgM tests een specificiteit >98% en een sensitiviteit >95%, getest vanaf 10 dagen na ontstaan van klachten, moeten hebben. Geen enkele voldoet vooralsnog aan de vereiste testkenmerken voor een verantwoord gebruik in de praktijk. De onderzochte monsteraantallen waren echter nog wel te klein voor definitieve conclusies. Het onderzoek gaat nog voort met toevoeging van nieuwe tests.

De resultaten zijn in lijn met het WHO advies voor gebruik van deze tests.

<https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/advice-on-the-use-of-point-of-care-immunodiagnostic-tests-for-covid-19>.

Zie ook <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen>.

Daarnaast buigt de Task Force zich ook over de kwaliteit van serologische tests die op het centrale laboratorium kunnen worden uitgevoerd. Enkele van deze tests lijken van waarde te zijn, maar op dit moment zijn nog te weinig patiënten met milde klachten onderzocht om definitieve conclusies te kunnen trekken.

COVID-19 paspoorten

Versillende initiatieven zijn opgestart om burgers/patiënten te motiveren zich te laten testen op de aanwezigheid van antilichamen tegen COVID-19 middels serologische, antilichaamtests. In navolging op de intelligente lockdown wordt hierin aangestuurd op een versnelde en/of intelligente 'unlock'. De oplossing die de initiatiefnemers in deze plannen zien, is een persoonlijk COVID-19 paspoort, waarmee een bewezen doorgemaakte COVID-19 infectie bepaalde vrijheden en privileges geeft voor de pashouder. Andersom geredeneerd betekent dit dus dat een persoon die besluit zich niet te laten testen beperkt wordt in vrijheid van beweging en sociale interactie buiten het huidige, landelijke beleid om. Naast de onzekerheid over de betekenis van een positieve serologische test en de kwaliteit

van de in te zetten tests, is het advies het RIVM beleid te volgen. We ontraden op dit moment dan ook deelname aan deze initiatieven.

Overwegingen

Er bestaat nog veel onzekerheid over de kwaliteit en de betrouwbaarheid van serologische antilichaamtests. De betrouwbaarheid hangt onder meer af van het moment van testen (aantal dagen na 1e ziektedag) en de ernst van de ziekte. Indien uitgevoerd, zijn serologische antilichaamtests het meest betrouwbaar meer dan 10 dagen na de 1e ziektedag. Ook is nog onduidelijk of de aanwezigheid van antilichamen correleert met een totale immuniteit tegen re-infectie. Er is daardoor ook veel onzekerheid over de betekenis van de uitslag, een positieve of negatieve serologische test, bij individuele patiënten.

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen>.

Aanbevelingen:

- We adviseren om vooralsnog terughoudend te zijn met het aanvragen van serologische antilichaamtests in het laboratorium naar COVID-19 voor individuele patiëntenzorg. Als u de test wel uit laat voeren, doe dit dan meer dan 10 dagen na de eerste ziektedag.
- We raden het gebruik van de point-of-care antilichaamtests (sneltests) naar COVID-19 af.

Auteurs:

Dr. Margriet Bouma en Miesje Nijs MSc, huisartsen, namens het NHG coronateam in samenwerking met

- Dr. Rogier Hopstaken, Huisarts & POCT vakspecialist, Star-shl diagnostische centra Auteur Richtlijn Point-of care testing in de Huisartsenzorg (NHG-NVKC-NVMM-SAN)
- Prof. dr. Jochen Cals, Huisarts & Hoogleraar Effectieve Diagnostiek in de Huisartsgeneeskunde, Universiteit Maastricht